

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Gelijkheid troef in het Nederlandse basisonderwijs: onderzoek naar het onderwijs voor zeer makkelijk lerenden

Heer, W. de; Heer W. de

Citation

Heer, W. de. (2017, September 12). *Gelijkheid troef in het Nederlandse basisonderwijs: onderzoek naar het onderwijs voor zeer makkelijk lerenden*. Meijers-reeks. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/54859>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/54859>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/54859> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Heer, W. de

Title: Gelijkheid troef in het Nederlandse basisonderwijs: onderzoek naar het onderwijs voor zeer makkelijk lerenden

Issue Date: 2017-09-12

DEEL 1

THEORIE VERSUS PRAKTIJK
IN HET BASISONDERWIJS

De centrale vraag van deze dissertatie is welke factoren bepalend zijn voor de mate waarin wetenschappelijke kennis over het onderwijs aan zeer makkelijk lerende kinderen in het Nederlandse basisonderwijs wordt toegepast.

Om deze vraag te kunnen beantwoorden zijn drie deelvragen opgesteld. In dit eerste deel van de dissertatie wordt ingegaan op de eerste deelvraag van het onderzoek:

“Welke factoren zijn op basisschoolniveau doorslaggevend voor de mate waarin wetenschappelijke kennis over het onderwijs aan zeer makkelijk lerende kinderen wordt toegepast?”

Van deze deelvraag zijn de volgende subdeelvragen afgeleid:

- 1 Wat is zeer makkelijk lerend?
- 2 Welke kennis is in de wetenschap aanwezig over onderwijs aan zeer makkelijk lerende leerlingen?
- 3 In welke mate wordt in het Nederlandse basisonderwijs de wetenschappelijke kennis over onderwijs aan zeer makkelijk lerende leerlingen in de praktijk toegepast?
- 4 Door welke factoren wordt de kennistoepassing op basisschoolniveau bepaald?

In het volgende wordt ingegaan op de aanpak van het onderzoek en de gehanteerde onderzoeksmethode.

Aanpak onderzoek

Voordat de deelvraag kan worden beantwoord, dienen de kernbegrippen zeer makkelijk lerende kinderen en wetenschappelijke kennis over het onderwijs aan zmal-kinderen te worden gedefinieerd (subdeelvragen 1 en 2). Uit literatuuronderzoek blijkt echter, dat deze subdeelvragen niet eenvoudig zijn te beantwoorden. Naar voren komt dat er geen eenduidige definitie is van het begrip hoogbegaafdheid en dat een doorlopend debat wordt gevoerd over de noodzaak van onderwijstoepassingen voor zeer makkelijk lerenden.

Voor de beantwoording van de eerste subdeelvraag is geanalyseerd hoe de definitie van intelligentie tot stand is gekomen. Vervolgens is nagegaan welke definitie in de literatuur wordt gehanteerd voor het begrip hoogbegaafdheid. De definities van intelligentie en hoogbegaafdheid zijn daarop met elkaar vergeleken, waarna de in dit onderzoek gehanteerde definitie van zeer makkelijk lerende is geformuleerd.

Voor de beantwoording van de tweede subdeelvraag, welke kennis er in de wetenschap aanwezig is over onderwijs aan zmal-leerlingen, is nagegaan waarom aanpassing van het onderwijs voor zmal-leerlingen nodig is.

Om deze vraag te beantwoorden is ingegaan op het nature-nurture debat en op de kennis in de psychodiagnostiek over leerprocessen bij afwijkende intelligentie. Tevens zijn de problemen en kenmerkende gedragingen van zmal-leerlingen in het reguliere onderwijs weergegeven. Hierdoor wordt duidelijk op welke aandachtsgebieden onderwijsaanpassingen voor zmal-leerlingen nodig zijn. Daarop is nagegaan welke internationale ervaringen zijn opgedaan met aangepast onderwijs. Ten slotte is weergegeven wat in dit onderzoek onder wetenschappelijke kennis over het onderwijs aan zmal-kinderen wordt begrepen.

Voor de beantwoording van de subdeelvragen 3 en 4 is het conceptueel model toegepast dat is weergegeven in § 1.2.3. Onderzocht is in welke mate de inrichting van het onderwijs voor zmal-leerlingen overeenkomt met de wetenschappelijke kennis over het onderwijs aan zmal-kinderen. Hiertoe zijn de resultaten van verschillende recente onderzoeken geanalyseerd. Tevens is nagegaan welke factoren bepalend zijn voor de toepassing van het omschreven gedrag door de onderwijs- en beleidsactoren op basisschool-niveau.

Onderzoeksmethode

Om de eerste twee subdeelvragen te beantwoorden is de (inter-)nationale wetenschappelijke literatuur op het gebied van psychologie, hoogbegaafdheid en pedagogiek geanalyseerd, samengevat en geïntegreerd.

Voor de beantwoording van de subdeelvragen 3 en 4 zijn de bevindingen geanalyseerd van wetenschappelijke onderzoeken, publicaties en (beleids-)documenten over de onderwijssituatie van zmal-leerlingen op de Nederlandse basisscholen. De resultaten hiervan zijn samengevat en samengevoegd.

In elk hoofdstuk is aangegeven met behulp van welke onderzoeksmethode de subdeelvraag is beantwoord.

De vier genoemde subdeelvragen worden achtereenvolgens behandeld in de hoofdstukken 2, 3, 4 en 5. Aan het einde van elk hoofdstuk zijn de antwoorden op deze vragen weergegeven. In hoofdstuk 6 is de eerste deelvraag van de dissertatie beantwoord.